

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MUZEUM MIEJSKIEGO W ZABRZU ZA 2014 ROK

I. SIEDZIBY MUZEUM

Działalność wystawienniczą, edukacyjną oraz sprzedaż wydawnictw od 14 grudnia 2008 r. muzeum prowadzi w Galerii „Café Silesia” mieszczącej się w kamienicy przy ul. 3 Maja 6. Umową użyczenia z 1 grudnia 2008 r. (wraz z aneksami) Gmina Miejska Zabrze udostępniła wyżej wymienione pomieszczenia Muzeum Miejskiemu w Zabrzu bezterminowo. W chwili obecnej muzeum w budynku przy ul. 3 Maja 6, który stanowi siedzibę główną muzeum dysponuje pomieszczeniami (parter, I piętro, piwnica, oficyna) o łącznej powierzchni 493,17m².

W dniu 28 lutego 2014 roku muzeum zawarło z Gminą Miejską w Zabrzu umowę najmu (nr CRU 907/2014). W jej wyniku muzeum na cele statutowe (magazyny zbiorów, biura, salka wystawiennicza, zaplecze socjalne) uzyskało w budynkach przy ul. Powstańców Śląskich 3/Wolności 286 pomieszczenia o łącznej powierzchni 609,86m². Użyczenie ma formę odpłatną i obowiązuje do 31 lipca 2022 roku.

Siedziba muzeum „Galeria Cafe Silesia” przy ul. 3 Maja 6 podlega obowiązkowej ochronie, w przypadku siedziby przy ul. Powstańców Śląskich 3 muzeum zamierza przeprowadzić procedurę wpisu jej na listę obiektów podlegających obowiązkowej ochronie. Do 31 lipca 2014r. ochronę obu obiektów muzeum sprawowało Biuro Ochrony „Kowalczyk” z siedzibą w Mińsku Mazowieckim. W wyniku przeprowadzonej procedury przetargowej, ochronę obu siedzib muzeum do 31 lipca 2016 roku nadal sprawować będzie Biuro Ochrony „Kowalczyk”.

Dla potrzeb przechowywania sprzętu wystawienniczego oraz magazynu eksponatów rolniczych muzeum wynajmuje na podstawie podpisanych umów najmu (bezpłatnych) dwa pomieszczenia, jedno zlokalizowane w budynku gimnazjum nr 29 w Zabrzu Rokitnicy przy ul. Budowlanej 26, drugie w siedzibie Przedsiębiorstwa Górniczego „Demex” Sp. z o.o. w Zabrzu, przy ul. B. Hagera 41.

II. ZATRUDNIENIE

Na dzień 31 grudnia 2014 r. Muzeum Miejskie w Zabrzu zatrudniało 15 pracowników, w tym 14 na pełnym etacie oraz jeden na ½ etatu:

- p.o. dyrektora - mgr Urszula Wieczorek, starszy kustosz, równocześnie kierownik Działu Kultury
- Główna Księgowa - Lilianna Wyrwich
- dział Historii:

- kierownik działu mgr Zbigniew Gołasz- starszy kustosz, mgr Aleksandra Korol-Chudy- kustosz
- dział Kultury:
kierownik działu mgr Urszula Wieczorek- starszy kustosz, mgr Piotr Hnatyszyn- starszy kustosz
 - dział Plastyki:
kierownik działu mgr Jadwiga Pawlas-Kos- starszy kustosz, opiekun zbiorów Plastyki Nieprofesjonalnej, mgr Iwona Wróblewska- kustosz, opiekun zbiorów Sztuki, mgr Elżbieta Dębowska- starszy kustosz w dziale Plastyki
 - dział historii sportu zabrzańskiego (w organizacji):
mgr Grzegorz Dittrich – adiunkt (zatrudniony z dniem 1 marca br.)
 - dział Dokumentacji, Oświaty i Promocji:
kierownik działu Dorota Kuder, młodszy dokumentalista Irena Winder, pomoce muzealne: Monika Wieczorek, Iwona Lasek, rzemieślnik-montażysta wystaw: Franciszek Mańka, zatrudniony na ½ etatu.
 - referent do spraw administracyjno-kadrowych – kasjer, dodatkowo sprawuje opiekę nad księgozbiorem muzeum Elżbieta Adamska.

III. GROMADZENIE I OPRACOWYWANIE ZBIORÓW

Na dzień 31 grudnia 2014 roku stan ilościowy wynosił 26.114 numerów inwentarzowych, w tym:

- Dział Historii, w tym: Historia – 14.060 numerów inwentarzowych, Numizmaty – 1.460 numerów inwentarzowych oraz Technika (kolekcja wydzielona) – 798 numerów inwentarzowych, co razem stanowi 16.318 numerów inwentarzowych
- Dział Kultury – 4.044 numery inwentarzowe
- Dział Plastyki 3.453 numery inwentarzowe, w tym Sztuka – 1.091 numerów inwentarzowych; Plastyka Nieprofesjonalna – 2.362 numery inwentarzowe
- Kolekcja Plakatów – 2.299 numerów inwentarzowych.

Wartość muzealiów zgromadzonych w muzeum, stan na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła: 956.562,54 PLN w tym:

- Dział Historii: 283.033,56 PLN, w tym Historia- 272.128,90 PLN oraz Numizmaty – 10.904,66 PLN
- Dział Kultury – 292.142,73 PLN
- Dział Plastyki: 378.817,47 PLN, w tym Sztuka – 309.817,36 PLN oraz Plastyka Nieprofesjonalna – 69.000,11 PLN
- kolekcja Plakatów – 2.568,78 PLN

Muzealia były opisywane i wprowadzane do ewidencji (księgi wpisu oraz inwentarzowe) oraz sukcesywnie opracowywane w postaci kart inwentarza naukowego. Od 1998 r. opracowanie muzealiów następuje przy użyciu programu komputerowego Musnet, zainstalowanego na jednym stanowisku w każdym dziale.

1. Pozyskiwanie zbiorów:

Dział	Zakupy w 2014 roku	Dary w 2014 roku	Przekazy w 2014 roku	ilość/suma pozyskanych muzealiów w dziale w okresie sprawozdawczym
HISTORIA	17 muzealiów (o wartości: 5464,98PLN)	207 muzealiów (o wartości: 6815,00PLN)	139 muzealiów (o wartości: 9030,00PLN)	363 muzealia (o wartości: 21.309,98PLN)
NUMIZMATY	5 muzealiów (o wartości: 999,99PLN)	67 muzealiów (o wartości: 1335,00PLN)	0 muzealiów	72 muzealia (o wartości: 2334,99PLN)
KULTURA	13 muzealiów (o wartości: 1225,80PLN)	11 muzealiów (o wartości: 250,00PLN)	0 muzealiów	24 muzealia (o wartości: 1475,80PLN)
PLASTYKA- KOLEKCJA SZTUKI	1 muzealium (o wartości: 3000,00PLN)	0 muzealiów	0 muzealiów	1 muzealium (o wartości: 3000,00PLN)
PLASTYKA- KOLEKCJA PLASTYKI NIEPROFESJONALNEJ	4 muzealia (o wartości: 2000,00PLN)	0 muzealiów	0 muzealiów	4 muzealia (o wartości: 2000,00PLN)
łącznie	40 muzealiów (o wartości: 12690,77PLN)	285 muzealiów (o wartości: 8400,00PLN)	139 muzealiów (o wartości: 9030,00PLN)	464 muzealia (o wartości: 30.120,77PLN)

2. Opracowywanie zbiorów w oparciu o komputerowy system „Musnet”:

Dział	Ilość skanów/zdjęć cyfrowych przybyłych w 2014 roku	Ilość skanów/zdjęć cyfrowych w dziale na 31. 12. 2014 roku	Ilość rekordów w bazie działu przybyłych w okresie sprawozdawczym	Ilość rekordów w bazie działu na 31.12. 2014 roku
HISTORIA	1350 (z tego 943 wprowadzono do systemu)	brak danych	343*	9876
KULTURA	58	4412	36	4609
PLASTYKA	6	3100 w tym kolekcje: - Plastyki - Nieprofesjonalnej: 1696; - Sztuki: 1404	38**	3132*
łącznie	1414		417	17.617

Uwaga:

*Dział Historii- 180 kart nowo założonych i opracowanych oraz 163 kart przepisanych i uzupełnionych
**Dział Plastyki w systemie „Musnet” posiada znaczną liczbę rekordów założonych, a nie opracowanych lub częściowo opracowanych.
Działy Historii oraz Kultury w systemie „Musnet” posiadają muzealia opracowane (w nielicznych przypadkach rekord nie posiada wizerunku eksponatu).

IV. WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI, UŻYCZENIA ZBIORÓW

W okresie sprawozdawczym muzeum współpracowało z następującymi instytucjami:

muzea:

Muzeum Śląskim w Katowicach, Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu, Muzeum w Gliwicach, Muzeum w Tarnowskich Górach, Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach, Muzeum Narodowych w Kielcach, Muzeum w Chorzowie, Muzeum Historii Katowic, Muzeum Podlaskim w Białymstoku, Muzeum Śląskim w Katowicach

inne:

„Argomedia”, Sp. z o.o., „Gardia1” Sp. z o.o., ZHP-Hufiec Zabrze, Urzędem Miejskim w Zabrzu, Miejskim Ośrodkiem Kultury w Zabrzu, kinem „Roma” w Zabrzu, Instytutem Pamięci Narodowej w Katowicach, Biurem Wystaw Artystycznych w Olsztynie, Akademią Sztuk Pięknych w Katowicach, Fortum-elektrociepłownią w Zabrzu, Gazetą Wyborczą, miesięcznikiem „Nasze Zabrze Samorządowe”, oraz osobami prywatnymi.

W okresie sprawozdawczym muzeum muzealia użyczyło:

Muzeum Śląskiemu w Katowicach (1 muzealium), Muzeum w Tarnowskich Górach (73 muzealia), Muzeum w Chorzowie (8 muzealiów), Muzeum Narodowemu w Kielcach (5 muzealiów), Muzeum Podlaskiemu w Białymstoku (9 muzealiów), Muzeum Historii Katowic (19 muzealiów), Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu (298 muzealiów, w tym 239 to kontynuacja wypożyczenia z 2013r.), Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce (31 kontynuacja z 2013r.), Biuru Wystaw Artystycznych w Olsztynie (12 muzealiów), USC w Zabrzu (43 muzealia), Urzędowi Miejskiego w Zabrzu – ratusz (35 muzealiów), Punkтови Informacji o Mieście (26 muzealiów), „Argomedia” Sp. z o.o. (32 muzealia), firmie „Garda1” Sp. z o.o. (2 muzealia), ZHP- Hufiec Zabrze (29 muzealiów), Przedsiębiorstwu Górniczemu „Demex” Sp. z o.o. (1 muzealium, kontynuacja z 2013r.)

Dział	Ilość wypożyczeń w działach w okresie sprawozdawczym
HISTORIA	86
KULTURA	137
PLASTYKA	365
łącznie	588

W okresie sprawozdawczym muzeum użyczyło na podstawie umów licencyjnych (płatnych i bezpłatnych) wizerunki 274 muzealiów niżej wyszczególnionym instytucjom i osobom:

instytucje:

„Gazeta Wyborcza” do numeru historycznego o demontażach fabryk na Górnym Śląsku (1 muzealium), miesięcznik „Nasze Zabrze Samorządowe” do cyklu „Tak było-tak jest” (12 muzealiów), miesięcznik „Nasze Zabrze Samorządowe” do cyklu „Lekcja Historii” (16 muzealiów), Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach na wystawę stałą (75 muzealiów), firma „Adventure-muzea multimedialne” na wystawę stałą w Muzeum Śląskim w Katowicach (1 muzealium), „Fortum”- elektrownia Zabrze na potrzeby wystroju siedziby (9 muzealiów), „Argomedia” Sp. z o.o. na potrzeby filmu Michała Rosy „Szczęście świata”(9 muzealiów), Instytut Pamięci Narodowej do publikacji „Oberschlesien – die Waffen Schmiede des dritte Reich” (6 muzealiów), publikacji „Wywózka. Deportacja mieszkańców Górnego Śląska do obozów pracy przymusowej w Związku Sowieckim w 1945 roku. Faktografia – Konteksty-Pamięć” (1 muzealium), katalogu wystawy „Marzenia z betonu. Codzienność na Górnym Śląsku w latach siedemdziesiątych XX wieku” (1 muzealium), wystawy „Rok 1945 na Górnym Śląsku” (57 muzealiów) oraz publikacji „Sokoły kapitana Ebbinghaus. Sonderformation Ebbinghaus w działaniach wojennych 1939” (8 muzealiów), Szkoła Podstawowa nr 22 im. W. Broniewskiego w Zabrzu (15 muzealiów), Zespół Szkół Ogólnokształcących w Zabrzu, ul. Wolności 323 (2 muzealia), Centrum Wsparcia Kryzysowego w Zabrzu na potrzeby wystroju siedziby (12 muzealiów), tygodnik „Nowiny Zabrzeńskie” – do artykułu „Gdy świat spłynął krwią...” nr z 23.07.2014 r. (2 muzealia), Wydawnictwo „Illustri” na potrzeby zilustrowania książki „Hotel Admiralspalast” (5 muzealiów).

osoby prywatne:

Mateusz Prociak (42 muzealia).

V. KWERENDY, KONSULTACJE

Pracownicy muzeum udzielali konsultacji naukowych, porad bibliograficznych na tematy związane z historią, kulturą, sztuką Zabrza i regionu górnośląskiego, historią muzealnictwa, zbiorów muzealnych. Konsultacji udzielono pracownikom naukowym, nauczycielom, studentom, uczniom, twórcom oraz pasjonatom przeszłości. Ponadto konsultacji udzielono redaktorom czasopism, redaktorom telewizyjnym i radiowym, pracownikom muzeów, instytucji kultury, urzędów oraz służb konserwatorskich.

Dział	Ilość udzielonych kwerend, konsultacji *
HISTORIA	11
KULTURA	13
PLASTYKA	12
łącznie	26

Uwaga* często jednemu podmiotowi kilkakrotnie w danej sprawie.

VI. BADANIA NAUKOWE

Realizowane przez pracowników muzeum prace naukowe były prowadzone zgodnie ze specyfiką działów muzeum i planami wystaw oraz imprez na dany rok. Prace oparte były na badaniach archiwalnych, bibliotecznych i terenowych.

Dział Historii:

a) mgr Zbigniew Gołasz:

- opracowanie wykazu przewodniczących Miejskiej Rady Narodowej, na zlecenie Urzędu Miejskiego w Zabrze. Badania prowadzono w : Archiwum Urzędu Miejskiego w Zabrze, Archiwum Państwowym w Katowicach-oddział w Gliwicach;
- badania pod kątem przygotowywanej wystawy „Od śmierci silniejszy był gniew”. Badania prowadzono w: Muzeum w Rudzie Śląskiej, Muzeum Śląskim w Katowicach, Muzeum Historii Katowic, Muzeum w Chorzowie, Archiwum Państwowym w Katowicach oraz u osób prywatnych;
- kwerenda pod kątem referatu „Produktywizacja jeńców wojennych na terenie Zabrze w latach I wojny światowej, w świetle najnowszych badań” przygotowywanego na konferencję „Zabrze w latach Wielkich Wojen 1914-1918 i 1939-1945”. Badania prowadzono w: Urzędzie Stanu Cywilnego w Zabrze, Archiwum Państwowym w Katowicach - oddział w Gliwicach;
- rutynowe badania biblioteczne i archiwalne związane z opracowywaniem zbiorów.

b) mgr Korol-Chudy:

- badania pod kątem przygotowywanej wystawy „Od śmierci silniejszy był gniew”. Badania prowadzono w: Muzeum w Rudzie Śląskiej, Muzeum Śląskim w Katowicach, Muzeum Historii Katowic, Bibliotece Śląskiej w Katowicach;
- badania dotyczące pamiątkowej kapliczki z 1914 roku na placu Dworcowym w Zabrze. Badania prowadzono pod kątem przygotowywanego artykułu do rocznika „Kroniki Miasta Zabrze” 6 (23) 2014. Badania prowadzono w: Archiwum Państwowym w Katowicach-oddział w Gliwicach, Urzędzie Stanu Cywilnego w Zabrze;
- rutynowe badania biblioteczne i archiwalne związane z opracowywaniem zbiorów.

Dział Kultury:

a) mgr Piotr Hnatyszyn :

- badania pod kątem przygotowywanego elektronicznego słownika biograficznego Żydów Zabrzeńskich. Badania prowadzono w: USC w Zabrze, Archiwum Państwowym w Katowicach-oddział w Gliwicach;
- rutynowe badania biblioteczne i archiwalne związane z opracowywaniem zbiorów.

b) mgr Urszula Wieczorek:

- badania związane z pamiątkami dotyczącymi ZHP w Niemczech, a znajdującymi się w zbiorach Muzeum Miejskiego w Zabrze. Badania prowadzone pod kątem przygotowywanego wystąpienia na konferencji „90-lecie harcerstwa w prowincji Górny Śląsk” organizowanej przez ZHP- Hufiec Zabrze. Badania przeprowadzono w archiwum działu Historii Muzeum Miejskiego w Zabrze.

Dział Plastyki:

a) mgr Jadwiga Pawlas-Kos:

- badania dotyczące inspiracji pasyjnych w sztuce polskiej w związku z przygotowywaną wystawą Antoniego Cygana. Badania prowadzono w: Bibliotece Śląskiej w Katowicach, Bibliotece Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu;
- badania (archiwalne, biblioteczne, terenowe) dotyczące historii Grupy- Zabrze i twórczości poszczególnych jej członków. Badania prowadzono w Bibliotece Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, prowadzone były pod kątem artykułu przygotowywanego do zamieszczenia w roczniku „Kroniki Miasta Zabrze” nr 6 (23) 2014;
- badania związane z sylwetką Krystyny Jędrzejowskiej - Nowak, badania pod kątem tekstu zamieszczonego w publikacji „45 lat Centrum Edukacji Twórczej”;
- prace redakcyjne (wybór prac, weryfikacja podpisów, ustalenie właścicieli) dotyczące sylwetki Romana Nowotarskiego. Badania prowadzone pod kątem przygotowywanego albumu „Roman Nowotarski- malarstwo”;
- badania (biblioteczne i archiwalne) dotyczące polskiej ilustracji książkowej dla dzieci, prowadzone pod kątem przygotowywanej wystawy. Badania prowadzono w: Bibliotece Śląskiej w Katowicach, Miejskiej Bibliotece Publicznej w Zabrze, Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, Muzeum Narodowym we Wrocławiu;
- rutynowe badania biblioteczne i archiwalne związane z opracowywaniem zbiorów.

b) mgr Elżbieta Dębowska:

- badania (biblioteczne, archiwalne, muzealne, terenowe) dotyczące sylwetki architekta i kolekcjonera Leona Dietz d'Arma pod kątem przygotowywanej wystawy. Badania prowadzono w: Bibliotece Śląskiej w Katowicach, Archiwum Państwowym w Katowicach, Archiwum Urzędu Miejskiego w Katowicach, Muzeum Zamkowym w Pszczynie;
- badania nad gwarą śląską;

- badania dotyczące publikacji związanych z mową śląską;
- badania porównawcze związane ze sztandarem zabrzańskiego Towarzystwa Śpiewaczego „Gwiazda” z Mikulczyc. Badania pod kątem przygotowania artykułu do rocznika „Kroniki Miasta Zabrze”;
- rutynowe badania biblioteczne i archiwalne związane z opracowywaniem zbiorów.

c) mgr Iwona Wróblewska

- badania biblioteczne i terenowe dotyczące twórczości Krystyny Jędrzejowskiej-Nowak i Romualda Nowaka pod kątem przygotowywanej wystawy. Badania prowadzono w: Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tarnowskich Górach, Miejskiej Bibliotece Publicznej w Zabrzu, Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu oraz w oparciu o wywiady z osobami prywatnymi;
- rutynowe badania biblioteczne i archiwalne związane z opracowywaniem zbiorów.

Dział Sportu Zabrzańskiego

a) mgr Grzegorz Dittrich

- badania terenowe i biblioteczne związane z utworzenia na terenie stadionu Górnik Zabrze muzeum sportu zabrzańskiego. Celem prowadzonych badań było stworzenie planu funkcjonowania muzeum (baza lokalowa, personel, sposób funkcjonowania) oraz założeń do scenariusza wystawy stałej.

VII. KONFERENCJE

Pracownicy merytoryczni muzeum prezentowali wyniki swych badań na konferencjach naukowych:

konferencje własne:

a) V Konferencja Naukowa Muzeum Miejskiego w Zabrzu „Zabrze w latach Wielkich Wojen 1914-1918 i 1939-1945”, Zabrze (9.09.2014)

- mgr Zbigniew Gołasz przygotował i wygłosił referat pod tytułem „Produktywizacja jeńców wojennych na terenie Zabrza w latach I wojny światowej, w świetle najnowszych badań”
- mgr Aleksandra Korol-Chudy przygotowała i wygłosiła referat pod tytułem „Społeczeństwo Zabrza wobec wojny w sierpniu 1914 roku w świetle lokalnej prasy”
- mgr Piotr Hnatyszyn przygotował i wygłosił referat pod tytułem „Żydzi zabrzańscy polegli w pierwszej wojnie światowej. Próba weryfikacji”.

udział pracowników muzeum w konferencjach przygotowywanych przez inne instytucje:

a) Konferencja „Wielka Wojna z Górnym Śląskiem w tle. Pamięć-Muzealia/Projekty-Źródła-Postulaty badawcze, Rybnik (1.12.2014)

- mgr Zbigniew Gołasz przygotował i wygłosił referat pod tytułem „Odpryski Wielkiej Wojny. Zbiory muzeum zabrzańskiego dotyczące okresu I wojny światowej”

- mgr Aleksandra Korol-Chudy przygotowała i wygłosiła referat po tytułem „Formowanie się Jungwehry w Zabrze 1914–1915. Przyczynek do badań nad zagadnieniem”

b) Konferencja „90-lecie harcerstwa na Górnym Śląsku”, Zabrze (11.10.2014)

- mgr Urszula Wieczorek „Pamiętki po ZHP w Niemczach w zbiorach Muzeum Miejskiego w Zabrzu”

b) Konferencja „Książka dobrze zaprojektowana”, Biblioteka Śląska w Katowicach (9.05.2014)

- mgr Jadwiga Pawlas-Kos, udział (bierny)

VIII. KONKURSY

W okresie sprawozdawczym muzeum przygotowało i przeprowadziło:

a) konkurs plastyczny na projekt plakatu poświęconego dziesiątej rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Konkurs skierowany był do artystów i studentów ASP (7.02-1.03.2014), autor konkursu: Dorota Kuder, współpraca: Elżbieta Dębowska.

b) konkurs na projekt polskiej biżuterii patriotycznej XXI wieku. Konkurs skierowany był do uczniów szkół gimnazjalnych i średnich (28.04.-30.05.2014), autor konkursu: Elżbieta Dębowska.

IX. KONSERWACJA MUZEALIÓW

Dział	konserwacje zlecone na zewnątrz	konserwacje wykonane siłami własnymi	łącznie ilość konserwacji przeprowadzonych na rzecz działu
HISTORIA	0	0	0
KULTURA	0	6	6
PLASTYKA	5*	0	0
łącznie	5	0	6

uwaga:

*w tym 3 obraz oraz 2 grafiki Stefana Żechowskiego (konserwacja i oprawa w pracowni konserwacji Muzeum Narodowego w Kielcach)

X. DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA

WYSTAWY

Muzeum Miejskie w Zabrzu działalność wystawienniczą prowadzi w „Galerii Café Silesia” mieszczącej się w budynku przy ul. 3 Maja 6 oraz od lutego 2014 roku w budynku przy ul. Powstańców Śląskich 3. W okresie sprawozdawczym przygotowano i udostępniono w obydwu siedzibach 12 wystaw, w tym:

w Galerii „Café Silesia”, ul. 3 Maja 6:

- „Každy to powie: Czternastokrotni Mistrzowie! Górnik Zabrze 1948-2013” (14.12.2013-28.02.2014), kuratorzy wystawy: mgr Aleksandra Korol-Chudy, mgr Zbigniew Gołasz;
- „Kolor rysunku. Anna Kowalczyk-Klus” (19.11.2013-16.02.2014);
- „Antoni Cygan -malarstwo 1989-2014” (7.03.-4.05.2014);
- „Od śmierci silniejszy był gniew. Wokół 70. rocznicy bitwy o Monte Cassino” (17.05.-14.09.2014), kuratorzy wystawy: mgr Korol-Chudy, mgr Zbigniew Gołasz;
- „Utracone nadzieje. Ludność żydowska w województwie śląskim/katowickim w latach 1945/1970”. (17.05.- 26.06.2014). Wystawa planszowa przygotowana przez Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej- oddział w Katowicach
- „A więc wojna. Ludność cywilna we wrześniu 39” (30.06.-27.08.2014). Wystawa planszowa przygotowana przez Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej-oddział w Katowicach;
- „Zabrzański plener malarski”. Wystawa poplenerowa zorganizowana z inicjatywy prezydent miasta Zabrze (10.09.-31.12.2014). Koordynator pleneru i wystawy: mgr Krzysztof Rumin;
- „Dizajn po ślonsku” (16.10.2014-5.01.2015), kurator wystawy: mgr Elżbieta Dębowska, współpraca- mgr Monika Kudętko

w siedzibie przy ul. Powstańców Śląskich 3:

- „Handel, gastronomia, kultura. Historia miejsca” (14.02.-14.04.2014), kurator wystawy: mgr Piotr Hnatyszyn;
- „Dekada w Unii”. Pokonkursowa wystawa na plakat (28.04-1.06.2014), kurator wystawy: mgr Elżbieta Dębowska;
- „Pokonkursowa wystawa na projekt biżuterii patriotycznej XXI wieku”, (8.06.-30.08.2014), kurator wystawy: mgr Elżbieta Dębowska;

-Wspomnienie. Krystyna Jędrzejowska-Nowak, Romuald Nowak (10.09.2014-20.01.2015), kurator wystawy: mgr Iwona Wróblewska.

w Punkcie Informacji o Mieście:

- „Tajemnicze światło ze Śląska-grafiki Anny Kowalczyk-Klus ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Zabrze” (od 19.12.2013 - 12.03.2014)

- „Antoni Cygan - malarstwo” (12.03. - 20.05.2014)

- „Szczęście w ogrodzie” (20.05.- 29.08.2014)

- „Roman Nowotarski” (29.08.2014 - nadal)

- w USC w Zabrze:

- „Obrazy i rzemiosło artystyczne ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Zabrze” (21.11.2013- nadal).

- w sali historycznej Urzędu Miejskiego w Zabrze przy ul. Religii 1:

- „Porcelana i malarstwo ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Zabrze” (24.09.2014- nadal)

- pozostałe:

„ZHP w Niemczech w zbiorach Muzeum Miejskiego w Zabrze”, prezentacja towarzysząca konferencji, zorganizowanej w Domu Harcerza w Zabrze (październik 2014).

XI. DZIAŁANIA EDUKACYJNE-CYKLICZNE

a) „Spotkania czwartkowe”:

- „Objawienie w Chinach”, prowadzenie mgr Tomasz Kocłęga (13.02.2014);

- „Spotkanie z legendą. Hubert Kostka”, prowadzenie mgr Zbigniew Gołasz (20.02.2014)

- „Antoni Cygan- spotkanie na wystawie” (27.03.2014);

- „Lorette i Monte Cassino. Ślązacy po dwóch stronach frontu I i II wojny światowej”, wykład prof. R. Kaczmarka z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (22.05.2014);

- „Internowanie i deportacje Górnoślązaków w 1945 roku”. Promocja wydawnictwa pokonferencyjnego. Spotkanie z autorami artykułów zamieszczonych w wydawnictwie: dr Dariuszem Węgrzynem i mgr Sebastianem Rosenbaumem z IPN w Katowicach oraz mgr Zbigniewem Gołaszem z Muzeum Miejskiego w Zabrze (29.05.2014);

- „Utracone nadzieje. Ludność żydowska w województwie śląskim/katowickim w latach 1945/1970”, wykład dr Aleksandry Namysło z IPN w Katowicach (24.06.2014);

- „Geneza i ewolucja formy architektonicznej organów na przestrzeni dziejów”. Wykład dr hab. Marka Urbańczyka z Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach (11.09.2014);

- „Pieniądz zastępczy w Zabrze i jego obecnych dzielnicach w latach 1914-1924”, wykład Jana Razima (23.10.2014);
- „Krystyna Jędrzejowska-Nowak, Jan Nowak-wspomnienie” prowadzenie: mgr Iwona Wróblewska(13.11.2014).

b) **„Ferie zimowe w muzeum”**. Dla grup zorganizowanych prowadzone były bezpłatnie. (21-31.01.2014)

c) **„Całe Zabrze czyta Janoscha”**, coroczne spotkanie w ramach obchodów urodzin Horsta Eckerta „Janoscha”, pisarza pochodzącego z Zabrze (11.03.2014)

d) **„Rekolekcje Papieskie”** (14.04.2014)

e) **„VIII Zabrzeńska Noc Muzeów** (17.05.2014), kuratorzy: mgr Aleksandra Korol- Chudy, mgr Zbigniew Golasz.

Program:

- wernisaże wystaw: „Od śmierci silniejszy był gniew”, „Utracone nadzieje. Ludność żydowska w województwie śląskim/katowickim w latach 1945/1970”;
- projekcje filmów - dokumentalnego „Monte Cassino” w reż. Zbigniewa Wawera oraz fabularnego z 1948 roku „La grande Strada” („Wielka droga”);
- spotkanie z Gabrielą Beclą i Zbigniewem Tomeckim autorami komiksu o Monte Cassino,
- działalność kuchni polowej;
- sprzedaż publikacji.

f) Udział w czwartej edycji gry miejskiej **„Wszyscy jesteśmy dzieciakami”** (24.05. 2014)

g) **„Lato w mieście”**. na wakacje muzeum przygotowało ofertę zajęć dla dzieci pozostających w mieście. Dla grup zorganizowanych zajęcia prowadzone były bezpłatnie (lipiec- sierpień)

h) **Europejskie Dni Dziedzictwa** (20.09.2014)

W ramach tegorocznej edycji muzeum przygotowało rajd „Szlakiem zabrzańskich hoteli”. Impreza przygotowana została we współpracy ze stowarzyszeniem „Zabrzeńska Masa Krytyczna”.

i) **lekcje muzealne, wykłady**

Pracownicy muzeum w okresie sprawozdawczym przeprowadzili 94 lekcje muzealne (w tym 71 płatnych i 23 bezpłatne) oraz 7 wykładów, w których uczestniczyło 1854 osób.

W ofercie znalazło się 8 tematów dla przedszkoli, 32 tematy dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz 12 tematów osób dorosłych.

Dział	Wykłady w muzeum	Lekcje	Razem
Dział Historii	5	14	19
Dział Kultury	2	6	8
Dział Plastyki	-	14	14
Dział Dokumentacji, Oświaty i Promocji	-	60	60
łącznie	7	94	101

XII. POZOSTAŁE DZIAŁANIA EDUKACYJNE

- a) Spotkanie z cyklu „Przy śląskim stole” (24.05.2014)
- b) Uroczystość wręczenia nagród w miejskich konkursach przyrodniczych (9.06.2014)
- c) „Wieczór Andrzejkowy w muzeum”, spotkanie dla dzieci (20.11.2014)
- d) Inauguracja elektronicznego słownika Żydów zabrzańskich na stronie internetowej muzeum, prowadzenie spotkania przez autora słownika mgra Piotra Hnatyszyna. Przed spotkaniem miało miejsce zwiedzanie cmentarza żydowskiego w Zabrze z przewodnikiem (9.11.2014)
- e) Zabrzański Dzień Przedsiębiorczości. W jego ramach miała miejsce w muzeum wizyta uczniów Szkół Plastycznych w Zabrze. Celem wizyty było zapoznania się ze specyfiką pracy w muzeum (2.12.2014).

XIII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

- a) album do wystawy „Antoni Cygan. Malarstwo 1989-2014”
- b) jednodniówka „Kurier Żołnierski”, w niej zamieszczono teksty:
 - mgr Zbigniew Gołasz „Bitwa o Monte Cassino”, „2 Korpus Polski...”, „...i jego dowódca”, „Drogi do Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie”, „Śląskie życiorysy wojenne”, „Niedźwiedź Wojtek- żołnierz 22 Kompanii Zaopatrzenia Artylerii”, „PSZ w zbiorach Muzeum Miejskiego w Zabrze”, „Grafiki Stanisława Gliwy”, „O wystawie słów kilka” (wspólnie z A. Korol-Chudy);
 - mgr Aleksandra Korol-Chudy „Grafiki z oflagu w Woldenberg”, „Władysław Choma-fotograf z pierwszej linii frontu”, „Niemiecka propaganda na ulotkach”, „O wystawie słów kilka”(wspólnie z Z. Gołaszem).
- c) album „Roman Nowotarski”
- d) rocznik „Kroniki Miasta Zabrze”, nr 6 (23)2014. W roczniku ukazały się teksty:
 - pracowników muzeum:

Aleksandra Korol-Chudy „ Symbol czasu Wielkiej Wojny- „Krzyż Żelazny” na Placu Dworcowym w Zabrze”

Piotr Hnatyszyn „Żydzi zabrzańscy. Od pierwszych arendarzy do czasu powstania samodzielnej Gminy Żydowskiej w Zabrze”

Urszula Wieczorek „Sprawozdanie z działalności Muzeum Miejskiego w Zabrze w 2013 roku”

- autorów zaproszonych:

ks. Piotr Górecki „Ks. Oskar Golombek (1898-1972)- duszpasterz w niemiecko-polskim Zabrze”

Marek Michalski „Sprawa saperów. Tragedia z 18 lipca 1945 roku”

Damian Halmer „Początki organizacji parafialnej na terenie obecnego miasta Zabrze”

ks. Piotr Górecki „Więcej serca w twoich dłoniach”. Rozmowa z o. Andrzejem Chorążykiewiczem o „Kamilowym” Zabrze, powołaniu i duszpasterstwie młodzieży w okresie zrywu solidarnościowego”.

Pracownik działu Historii, mgr Zbigniew Gołasz w książce „Wywózka. Deportacja mieszkańców Górnego Śląska do obozów pracy przymusowej Związku Sowieckim w 1945 r. Faktografia-konteksty-pamięć”, opublikował artykuł „Deportacje do ZSRR-przypadek zabrzańsko-gliwicki”. Jest to wydawnictwo post warsztatowe: „Internowania-deportacje-produktywizacja. Mieszkańcy Górnego Śląska w systemie obozowym GUPWI NKWD 1945-1946”.

XIV. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA

1. Popularyzacja zbiorów na stronie internetowej muzeum w zakładce „ Ekspozat

miesiąca”:

styczeń - medal pamiątkowy, numer inwentarzowy MZ/871/HN, opracował: mgr Zbigniew Gołasz;

luty- skarbonka reklamowa, numer inwentarzowy MZ/3867/K, opracował: mgr Piotr Hnatyszyn;

marzec- banknot namiastkowy, numer inwentarzowy MZ/369/HN, opracowała: mgr Aleksandra Korol-Chudy;

kwiecień- obraz Antoniego Cygana „Przebudzenie”, numer inwentarzowy MZ/658/Sz, opracowała: mgr Jadwiga Pawlas-Kos;

maj- obraz Romana Nowotarskiego „Biała brama”, numer inwentarzowy MZ/921/Sz, opracowała: mgr Iwona Wróblewska;

czerwiec- obraz Władysława Lucińskiego „Kot duży”, numer inwentarzowy MZ/2325/PN, opracowała: mgr Elżbieta Dębowska;

lipiec- nekrolog Premiera Rządu Rzeczypospolite i Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych Generała Broni Władysława Sikorskiego, numer inwentarzowy: MZ/12328/H, opracował: mgr Zbigniew Gołasz;

sierpień- talerz pamiątkowy, numer inwentarzowy: MZ/3822/K, opracował: mgr Piotr Hnatyszyn;

wrzesień- propagandowa ulotka niemiecka skierowana do żołnierzy 2 Korpusu Polskiego Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, numer inwentarzowy: MZ/12770/H, opracowała: mgr Aleksandra Korol-Chudy;

październik- obraz Romualda Nowaka „Ostatni felezunek”, numer inwentarzowy: MZ/1201/PN, opracowała: mgr Jadwiga Pawlas-Kos;

listopad- obraz Krystyny Jędrzejowskiej-Nowak „Obecność”, numer inwentarzowy: MZ/286/Sz, opracowała: mgr Iwona Wróblewska;

grudzień- plakat „Artyści Zabrze w malarstwie- ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Zabrzu”, numer inwentarzowy: MZ/1038/Sz, opracowała: mgr Elżbieta Dębowska.

2. Popularyzacja wiedzy na temat przeszłości Zabrza na łamach prasy:

a) „Nasze Zabrze Samorządowe”:

nr 1/2014 „Yła” - czyli postrach bramkarzy”, mgr Zbigniew Gołasz;

nr 2/2014 „Od Wienskowitza do Supersamu”, mgr Piotr Hnatyszyn;

nr 3/2014 „Historia zapisana w gwoździach”, mgr Aleksandra Korol-Chudy;

nr 4/2014 „Artystyczny wyraz matczynej miłości”, mgr Elżbieta Dębowska;

nr 5/2014 „Wciągnięci w tryby historii. O Górnolązakach walczących na stokach Monte Cassino”, mgr Zbigniew Gołasz;

nr 6/2014 „Nie oddamy ani jednej duszy polskiej. Polityka antyniemiecka w latach 1945-1949”, mgr Zbigniew Gołasz;

nr 7/2014 „Wyjątkowa nagroda dla mieszkańca Zabrza”, mgr Zbigniew Gołasz;

nr 8/2014 „pierwsze dni Wielkiej Wojny”, mgr Aleksandra Korol-Chudy;

nr 9/2014 „Historia w murach zaklęta”, mgr Piotr Hnatyszyn;

nr 10/2014 „Skarbnica wiedzy na kartach książ”, mgr Piotr Hnatyszyn;

nr 11/2014 „Z Wielkiej Wojny już nie wrócą...” cz. 1, mgr Aleksandra Korol-Chudy;

nr 12/2014 „Z Wielkiej Wojny już nie wrócą...” cz. 2, mgr Aleksandra Korol-Chudy.

b) „Sufler”:

nr 3/2014 tekst dotyczący wystawy prof. Antoniego Cygana, opracowała mgr Jadwiga Pawlas-Kos;

nr 10/2014 tekst dotyczący twórczości Krystyny Jędrzejowskiej-Nowak i Romualda Nowaka, opracowała mgr Jadwiga Pawlas-Kos

3. Druk materiałów promocyjnych:

- zaproszenia na wystawy i spotkania: 1950 sztuk (13 x 150 sztuk);

- plakaty do wystaw muzealnych: 160 sztuk (10 x 6 sztuk, 1 x 100 sztuk);

- ulotki (oferta muzeum na dany miesiąc, program „Nocy Muzeów”, program EDD, spotkania czwartkowe): 300 sztuk (15x 20 sztuk).

4. Współpraca z mediami:

a) prasa:

„Głos Zabrze i Rudy Śląskiej”, „Nowiny Zabrzeńskie”, „Dziennik Zachodni”, „Gazeta Wyborcza”- dodatek katowicki, „Nasze Zabrze Samorządowe”, „Sufler”, „Ultramaryna”, „Gość Niedzielny”, miesięcznik kulturalny „Śląsk”, „Gazeta Miejska”, „Echo Zabrze”

b) radio/telewizja:

Telewizja Zabrze, Telewizja Katowice, Telewizja Silesia, Radio Katowice, Radio Piekary, CCM Radio

a) portale internetowe:

Portal Miejski Zabrze, Zabrze24, Zabrze Nasze Miasto, Pełnia Kultury, Pokłady Kultury, Zabrzanie pl, MM Silesia, Kulturalny Śląsk.

5. Inne:

a) spotkanie promujące wydany album „Roman Nowotarski” (2.12.2014)

b) mgr Zbigniew Gołasz uczestniczył w promocjach książki „Wywózka. Deportacja mieszkańców Górnego Śląska do obozów pracy przymusowej w Związku Sowieckim w 1945

r. Faktografia-konteksty-pamięć” w: Muzeum w Tarnowskich Górach, Urzędzie Stanu Cywilnego w Katowicach

c) mgr Z. Gołasz przygotował tekst tablicy epitafijnej poświęconej Witoldowi Żdanowiczowi, odsłoniętej 13. 05 2014

d) mgr Zbigniew Gołasz opracował tekst tablicy epitafijnej poświęconej płk. Łukaszowi Cieplińskiemu, odsłoniętej 1.09.2014. Wygłosił też przemówienie podczas uroczystości oraz wykład dotyczący podziemia niepodległościowego w Zabrze w kinie „Roma”

e) mgr Zbigniew Gołasz opracował tekst tablicy epitafijnej poświęconej prezydentowi Franciszkowi Trąbalskiemu

f) mgr Zbigniew Gołasz przygotował tekst tablicy epitafijnej poświęconej internowanym mieszkańcom Rokitnicy.

XV. KSIĘGOZBIÓR

Księgozbiór Muzeum Miejskiego w Zabrze w okresie sprawozdawczym wzbogacił się o 23 pozycje na kwotę 1298,00PLN , które otrzymano na drodze wymiany z innymi instytucjami. Obecnie księgozbiór liczy 5.120 tomów wydawnictw na sumę 43.976,43PLN.

Księgozbiór pełni rolę biblioteki wewnętrznej (obecnie ze względu na brak miejsca, w większości jest spakowany), z której korzystają głównie pracownicy muzeum. Stan założonych kart katalogu księgozbioru wynosi 3980 numerów inwentarzowych. W okresie sprawozdawczym nie uległ powiększeniu.

XVI. PRAKTYKI STUDENCKIE ORAZ WOLONTARIAT

Na przełomie lipca i sierpnia w dziale Historii praktykę odbył student drugiego roku wydziału kulturoznawstwo na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Podczas praktyki zapoznał się z funkcjonowaniem działu, metodami ochrony zabytków, komputerowym programem muzealnym, scenariuszami wystaw.

XVII. UDZIAŁ W SZKOLENIACH

W chwili obecnej wszyscy pracownicy merytoryczni muzeum posiadają pełne uprawnienia muzealnicze, potwierdzone dyplomem ukończenia studiów podyplomowych.

Szkolenia w okresie sprawozdawczym:

- główna księgowa wzięła udział w dwóch kilkudniowych wyjazdowych szkoleniach.

XVIII. RADA MUZEALNA

Zgodnie ze Statutem Muzeum (§ 9) przy Muzeum działa Rada Muzealna. W roku sprawozdawczym miał miejsce wybór członków Rady trzeciej kadencji (uchwała Rady Miejskiej w Zabrze nr LVII/820/2014 z 15.09.2014). W skład Rady Muzealnej weszli: prof. Antoni Cygan (przedstawiciel rady poprzedniej kadencji), prof. Anna Kowalczyk-Klus

(przedstawiciel środowiska plastycznego), dr Zbigniew Barecki (przedstawiciel organizatora muzeum), ks. dr Piotr Górecki (przedstawiciel dyrektora muzeum), Małgorzata Mańka-Szulik (przedstawiciel organizatora muzeum), Urszula Kozakowska-Zaucha (przedstawiciel środowiska muzealnego). Na posiedzeniu w dniu 25 listopada 2014 roku Rada Muzealna kadencji 2014-2017 na przewodniczącego wybrała prof. Antoniego Cygana, zastępcami przewodniczącego zostali: ks. dr Piotr Górecki oraz Pani Urszula Kozakowska-Zaucha. W dalszej części posiedzenia dyrektor muzeum przedłożył członkom rady sprawozdanie z działalności merytorycznej i finansowej muzeum za rok 2013 (sprawozdanie zostało przyjęte). Następnie dyrektor przedstawił plan funkcjonowania muzeum na rok 2014 (plan zyskał pozytywną opinię) oraz założenia do planu na rok 2015.

XIX. DZIAŁALNOŚĆ ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZA

W okresie sprawozdawczym muzeum wykonywało ogół czynności administracyjnych i gospodarczych związanych z utrzymaniem części wystawienniczej muzeum znajdującej się w kamienicy przy ul. 3 Maja 6 oraz z przenosinami i adaptacją nowo pozyskanych (styczeń-luty 2014r.) pomieszczeń (magazyny zbiorów, biura, sala wystawiennicza) znajdujących się w budynku przy ul. Powstańców Śląskich 3/ Wolności 286.

W okresie sprawozdawczym:

- dokonywano okresowych przeglądów instalacji elektrycznej, urządzeń sygnalizacji przeciwpożarowej oraz antywłamaniowej (usługa firmy zewnętrznej);
- przeprowadzono procedurę związaną z podłączenie obiektu przy ul. Powstańców Śląskich 3/Wolności 286 do monitoringu Straży Pożarnej;
- odmalowano część pomieszczeń w siedzibie przy ul. 3 Maja 6;
- przeprowadzono przetarg na usługę całodobowej ochrony fizycznej i monitoringu obu siedzib muzeum;
- przedłużono umowy najmu dodatkowych pomieszczeń dla muzeum;
- na bieżąco prowadzono wszystkie sprawy kadrowe, sekretariat muzeum oraz księgowość Instytucji;
- w ramach posiadanych środków muzeum zakupiło:
 - a) komputer wraz z oprogramowaniem do działu Plastyki
 - b) drukarkę do działu Kultury
 - c) laptop na wyposażenie Galerii „Café Silesia”
 - d) szafę ubraniową na eksponaty w magazynie działu Kultury
 - e) programy antywirusowe- 13 sztuk
 - f) szafę na dokumenty oraz gotówkę
 - g) lodówkę (na doposażenie zaplecza socjalnego w nowej siedzibie przy ul. Powstańców Śląskich 3)
 - h) szafkę na naczynia (na doposażenie zaplecza socjalnego w nowej siedzibie przy ul. Powstańców Śląskich 3)
 - i) biurka- 2 sztuki (na doposażenie sekretariatu oraz księgowości)
 - j) uchwyty pod komputery- 5 sztuk (na doposażenie biur w nowej siedzibie przy ul. Powstańców Śląskich 3)
 - j) aparaty telefoniczne - 6 sztuk (na wyposażenie biur w nowej siedzibie przy ul. Powstańców Śląskich 3)
 - j) regał (na wyposażenie zaplecza gospodarczego muzeum)
 - k) gaśnice (na wyposażenie nowej siedziby przy ul. Powstańców Śląskich 3)

l) odkurzacz

m) koperty bezkwasowe do przechowywania fotografii i pocztówek (2900 sztuk)

opracowała:

-Urszula Wieczorek